

Nieuwsbrief SR Updates

Nummer 5, 2022

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:79](#) 08-02-2022

Oplichting waarbij benadeelde partij is bewogen tot afgifte van vleesschotel, artikel 326 lid 1 Sr. Heeft hof vordering benadeelde partij toegewezen tot hoger bedrag aan materiële schade dan gevorderd?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:126](#) 08-02-2022

Medeplegen lokaalvredebreuk door demonstratie in RAI bij bouwvakbeurs (art. 138 lid 1 Sr). Verwerping OVAR-verweer vanwege onverenigbaarheid strafvervolgning met artikel 10 en 11 EVRM toereikend gemotiveerd?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:147](#) 08-02-2022

Motivering wederrechtelijk verkregen voordeel. Beoordeling van getuigenverzoeken in ontnemingszaken.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:150](#) 08-02-2022

Herziening. Is er sprake van een 'ernstige vermoeden'?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:149](#) 08-02-2022

Herziening. Leiden het aangevoerde en de bijgevoegde stukken tot een 'ernstig vermoeden'?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:152](#) 08-02-2022

Bewijsklacht 'zeer grote hoeveelheid' cocaïne. 3.800,4 of 1,5 kg?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2022:154](#) 08-02-2022

Vrije keuze voor strafmodaliteit in hoger beroep na onvoorwaardelijke gevangenisstraf in eerste aanleg.

Annotatie

[Oproepen getuigen bij ontnemingsvordering \(na Keskin\).](#)

mr. J.H.J. Verbaan

Annotatie

[Lokaalvredebreuk is in strijd met het recht op demonstratie.](#)

mr. J.H.J. Verbaan

ANNOTATIE

Oproepen getuigen bij ontnemingsvordering (na Keskin).

mr. J.H.J. Verbaan

Commentaar bij HR 8 februari 2022, ECLI:NL:HR:2022:147.

De verdediging klaagt namens betrokkene, ten aanzien van wie een ontnemingsvordering is opgelegd vanwege onder meer gewoontewitwassen, onder meer dat de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel ontoereikend is gemotiveerd en over de afwijzing van het verzoek om een aantal getuigen te horen.

Het hof heeft – door de beslissing van de rechtbank in zoverre te bevestigen – ten aanzien van de vordering overwogen dat uit de ontnemingsrapportage blijkt dat [A] betalingen heeft verricht aan vijf koeriersbedrijven, terwijl daar geen diensten tegenover hebben gestaan. De door [A] overgemaakte gelden werden telkens kort daarna contant opgenomen, overgemaakt naar bankrekeningen van veroordeelde, zijn echtgenote of een van hun gezamenlijke bankrekeningen, overgemaakt naar de bankrekening van stichting [G], overgemaakt naar de bankrekening van stichting [K] en overgemaakt naar bankrekeningen van diverse personen binnen de kennissen- dan wel familiekring van veroordeelde. Veroordeelde had de beschikking over de bankpasjes van de vijf koeriersbedrijven, de bankpasjes van de stichtingen, hij heeft contante opnamen verricht van de rekeningen en hij had de pincodes van de diverse bankpasjes opgeschreven in zijn adressenboekje en op een papiertje. Gelet op het voorgaande is de rechtbank van oordeel dat het daadwerkelijk veroordeelde zelf is geweest die het wederrechtelijk voordeel heeft verkregen.

In het ontnemingsrapport wordt uitgegaan van een bedrag van € 987.584,57 aan wederrechtelijk verkregen voordeel. Dit betreft het totale bedrag dat door [A] op de bankrekening van de vijf koeriersbedrijven is overgemaakt. [A] heeft niet van alle betalingen de facturen kunnen achterhalen, maar uit de bankafschriften van [A] blijkt dat in totaal dit bedrag is overgemaakt.

De rechtbank gaat – anders dan de officier van justitie en het ontnemingsrapport – uit van het bedrag aan wederrechtelijk verkregen voordeel zoals door het gerechtshof bewezen is verklaard, te weten € 958.164,72 (in de bewezenverklaring afgerond op € 958.164,00), nu naar

het oordeel van de rechtbank onduidelijk blijft of [A] het bedrag van € 29.419,85 onverschuldigd aan de koeriersbedrijven heeft voldaan. De rechtbank zal het bedrag dat veroordeelde aan medeverdachte heeft overgeboekt, zijnde een bedrag van € 28.463,00 – zoals in het ontnemingsrapport is vermeld – op het wederrechtelijk verkregen voordeel in mindering brengen. Verder zal de rechtbank de betaling van € 284.080,23 aan de verzekeraar van [A] ter nakoming van de vaststellingsovereenkomst die is gesloten tussen veroordeelde en zijn expartner enerzijds en de verzekeraar van [A] anderzijds, in mindering brengen op het wederrechtelijk verkregen voordeel. Gelet op het voorgaande schat de rechtbank het door veroordeelde wederrechtelijk verkregen voordeel op € 645.621,49.

De Hoge Raad overweegt ten aanzien van eerstgenoemde klacht dat het in ECLI:NL:HR:2013:BV9087 heeft overwogen en beslist dat (i) krachtens artikel 511f Sv de schatting van het op geld waardeerbare wederrechtelijk verkregen voordeel slechts kan worden ontleend aan wettige bewijsmiddelen. Op grond van artikel 511e lid 1 Sv (in eerste aanleg) en artikel 511g lid 2 Sv (in hoger beroep) is op de uitspraak op een vordering tot ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel artikel 359 lid 3 Sv van overeenkomstige toepassing. Dat betekent dat die uitspraak de bewijsmiddelen moet vermelden waaraan de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel is ontleend met weergave van de inhoud daarvan, voor zover die bevatten de voor die schatting redengevende feiten en omstandigheden.

(ii) Als wettig bewijsmiddel zal veelal een financieel rapport in het geding zijn gebracht met een beredeneerde, al dan niet door de methode van vermogensvergelijking verkregen, begroting van het bedrag waarop het wederrechtelijk verkregen voordeel kan worden geschat. Een dergelijk rapport is doorgaans zo ingericht dat daarin onder verwijzing naar of samenvatting van aan de inhoud van andere wettige bewijsmiddelen ontleende gegevens gevolgtrekkingen worden gemaakt omtrent de verschillende posten die door de opsteller(s) van het rapport aan het totale wederrechtelijk verkregen voordeel ten grondslag worden gelegd. In beginsel staat geen rechtsregel eraan in de weg om de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel uitsluitend op de inhoud van een financieel rapport als zojuist bedoeld te doen berusten.

(iii) Indien en voor zover een in het financieel rapport gemaakte gevolgtrekking is ontleend aan de inhoud van een of meer wettige, voldoende nauwkeurig in dat rapport aangeduide bewijsmiddelen en die gevolgtrekking – blijkens vaststelling door de rechter – door of namens de betrokkene niet of onvoldoende gemotiveerd is betwist, kan de rechter bij de opgave van de bewijsmiddelen waaraan de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel is ontleend, volstaan met de vermelding van (het onderdeel van) het financieel rapport als bewijsmiddel waaraan de schatting (in zoverre) is ontleend en het weergeven van die gevolgtrekking uit het

rapport.

(iv) Indien door of namens de betrokkene zo een gevolgtrekking wel voldoende gemotiveerd is betwist, dienen aan de motivering van de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel nadere eisen te worden gesteld. In dat geval zal de rechter in zijn overwegingen met betrekking tot die schatting moeten motiveren op grond waarvan hij ondanks hetgeen door of namens de betrokkene tegen die gevolgtrekking en de onderliggende feiten en omstandigheden is aangevoerd, die gevolgtrekking aanvaardt. Als de rechter de aan het financieel rapport of aan andere wettige bewijsmiddelen ontleende feiten en omstandigheden, die hij bij zijn oordeel daaromtrent betreft en die redengevend zijn voor de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel, in de overwegingen (samengevat) weergeeft onder nauwkeurige vermelding van de vindplaatsen daarvan, is aan de uit artikel 359 lid 3 Sv voortvloeiende verplichting voldaan.

De Hoge Raad overweegt dat het hof overwogen heeft dat het uitgaat van het bedrag aan wederrechtelijk verkregen voordeel zoals is bewezen verklaard, hetgeen – op een bedrag van € 29.419,85 na – het totale bedrag is dat door [A] naar de bankrekeningen van de vijf koeriersbedrijven is overgemaakt. De Hoge Raad oordeelt dat, in aanmerking genomen dat de verdediging heeft aangevoerd dat niet is gebleken dat de betrokkene grote contante bedragen heeft opgenomen bij banken in Rotterdam en Delft, het hof, gelet op hetgeen is vooropgesteld, niet kan volstaan met het weergeven van de in de ontnemingsrapportage gemaakte gevolgtrekking dat het bedrag dat op de bankrekeningen van de vijf koeriersbedrijven is overgemaakt, daadwerkelijk aan de betrokkene is toegekomen.

De Hoge Raad oordeelt ten aanzien van laatstgenoemde klacht dat bespreking daarvan, gelet op het slagen van eerstgenoemde klacht niet nodig is. De Hoge Raad ziet echter aanleiding tot het maken van enkele algemene opmerkingen. Hij overweegt dat in strafzaken geldt dat een verzoek tot het horen van getuigen in beginsel gemotiveerd moet worden. Die motiveringsverplichting houdt in dat de verdediging ten aanzien van iedere door haar opgegeven getuige moet toelichten waarom het horen van deze getuige van belang is voor enige in de strafzaak op grond van artikel 348 en 350 Sv te nemen beslissing. Aan dit motiveringsvereiste ligt onder meer ten grondslag dat de rechter in staat wordt gesteld de relevantie van het verzoek te beoordelen, mede in het licht van de onderzoeksbevindingen zoals deze zich op het moment van het verzoek in het dossier bevinden. Of een verzoek tot het horen van getuigen naar behoren is onderbouwd alsook of het dient te worden toegewezen, zal de rechter in het licht van alle omstandigheden van het geval – en met inachtneming van het toepasselijke criterium – moeten beoordelen. In cassatie gaat het bij de beoordeling van de afwijzing van een verzoek tot het horen van getuigen in de kern om de vraag of de beslissing begrijpelijk is in het licht van – als waren het communicerende vaten – enerzijds hetgeen aan

het verzoek ten grondslag is gelegd en anderzijds de gronden waarop het is afgewezen (vgl. ECLI:NL:HR:2017:1015).

In ontnemingszaken geldt eveneens de verplichting om een verzoek tot het horen van getuigen te motiveren. Bij de beoordeling of het verzoek tot het horen van getuigen naar behoren is onderbouwd, kan de rechter in de ontnemingszaak onder meer acht slaan op de al verkregen resultaten van het voor de ontnemingszaak relevante onderzoek alsmede het procesverloop in de ontnemingszaak. Daarnaast kan de rechter bij de beoordeling van de vraag of het horen van de getuigen waarop het verzoek betrekking heeft, relevant is voor de in de ontnemingszaak te nemen beslissingen, betrekken de wijze waarop het openbaar ministerie – door het presenteren van financiële gegevens en berekeningen – zijn standpunt met betrekking tot de oplegging van een ontnemingsmaatregel heeft onderbouwd en de mate waarin dat standpunt voorshands aannemelijk kan worden geacht (vgl. in enigszins andere bewoordingen ECLI:NL:HR:2002:AD8950). Verder kan de rechter in de ontnemingszaak bij deze beoordeling acht slaan op de omstandigheid dat in de strafzaak al getuigenverklaringen zijn afgelegd waarvan de inhoud van belang is voor de in de ontnemingszaak te nemen beslissingen, mits deze verklaringen deel uitmaken van de processtukken van de ontnemingszaak.

De Hoge Raad heeft zijn rechtspraak over de eisen die in strafzaken gelden met betrekking tot de onderbouwing van verzoeken van de verdediging tot het oproepen en horen van getuigen, ten dele bijgesteld in ECLI:NL:HR:2021:576 naar aanleiding van

ECLI:CE:ECHR:2021:0119JUD000220516 (*Keskin/Nederland*). Kort gezegd en voor zover hier van belang, houdt die bijstelling in dat in gevallen waarin een getuige een verklaring met een belastende strekking heeft afgelegd, het belang bij het oproepen en horen van die getuige moet worden voorondersteld, zodat van de verdediging geen nadere onderbouwing van dit belang mag worden verlangd. Deze bijstelling is ook in ontnemingszaken van betekenis, maar alleen indien en voor zover het verzoek tot het horen van getuigen is gedaan in verband met een in de ontnemingsprocedure te nemen beslissing die ertoe strekt dat de betrokkene zelf een concreet aangeduid strafbaar feit heeft begaan. Als het getuigenverzoek is gedaan in verband met een andere beslissing, zoals de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel, de verdeling van dat voordeel of de gemaakte kosten, geldt onverminderd dat de rechter bij de beoordeling van een verzoek tot het horen van een getuige mede in zijn oordeel kan betrekken of het betreffende verzoek van de verdediging, mede in het licht van de door het openbaar ministerie aan zijn vordering ten grondslag gelegde financiële gegevens, is voorzien van een onderbouwing waaruit blijkt waarom het horen van die getuige van belang is voor die beslissing (vgl. ECLI:NL:HR:2021:1749).

ANNOTATIE

Lokaalvredebreuk is in strijd met het recht op demonstratie.

mr. J.H.J. Verbaan

Commentaar bij HR 8 februari 2022, ECLI:NL:HR:2022:126.

De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie medeplegen lokaalvredebreuk is bewezen verklaard, over de verwerping van het verweer dat de verdachte moet worden ontslagen van alle rechtsvervolging vanwege onverenigbaarheid van de strafvervolging met artikel 10 en 11 EVRM.

Het hof heeft overwogen dat door het handelen van de verdachten het bouwbedrijf belemmerd werd op de beurs zijn promotieactiviteiten te verwezenlijken en het belangstellende beursbezoekers moeilijk werd gemaakt van de informatie van het bouwbedrijf kennis te nemen. Tegen deze achtergrond bezien acht het hof de inperking van het recht van de verdachten om te demonstreren in het RAI-gebouw en hen het verdere verblijf in het gebouw te ontzeggen, niet onevenredig en gerechtvaardigd ter bescherming van de rechten van anderen. Daarbij neemt het hof in aanmerking dat de vrijheid om te demonstreren geen absoluut recht is en zijn grenzen vindt in de rechten van anderen. Aan de verdachten is vervolgens een redelijk alternatief geboden om buiten het RAI-gebouw te demonstreren, waaraan zij geen gevolg wilden geven. Op het moment dat de verdachten – zonder reden – aangaven geen gebruik te willen maken van dit meermalen geboden alternatief om op een andere plaats hun demonstratierecht (verder) uit te oefenen, bestond naar het oordeel van het hof een dringende maatschappelijke noodzaak het recht op demonstratie van de verdachten te beperken. Het verblijf in het RAI-gebouw dat op die weigering volgde, is dan ook wederrechtelijk.

Het hof heeft ten aanzien van de verwerping van het in de klacht bedoelde verweer van de raadsman overwogen dat het dat verwerpt en verwijst daartoe naar zijn oordeel ten aanzien van de wederrechtelijkheid van de gedragingen.

Het hof heeft met betrekking tot de strafoplegging overwogen dat in verband met de geringe ernst van het feit en de omstandigheden waaronder het feit is gepleegd geen straf of maatregel

zal worden opgelegd. Daarbij neemt het hof in aanmerking dat de demonstratie een vreedzaam en beperkt karakter heeft gehad en dat volstaan had kunnen worden met minder verstreckende maatregelen dan aanhouding van de verdachten, zoals het ontzeggen van de toegang tot het RAI-gebouw zolang de beurs gaande was.

De Hoge Raad overweegt dat in cassatie artikel 138 lid 1 Sr, artikel 10 EVRM en artikel 11 EVRM van belang zijn en overweegt dat het onder meer in artikel 10 en 11 EVRM gegarandeerde recht op vrijheid van meningsuiting en op vrijheid van vreedzame vergadering niet in de weg staat aan een strafrechtelijke veroordeling als zo'n veroordeling een op grond van artikel 10 lid 2 en artikel 11 lid 2 EVRM toegelaten – te weten: een bij de wet voorziene, een gerechtvaardigd doel dienende en een daartoe in een democratische samenleving noodzakelijke – beperking van die vrijheden vormt.

De Hoge Raad haalt met betrekking tot de vraag onder welke omstandigheden sprake kan zijn van een beperking van het recht op vrijheid van vreedzame vergadering overweging 100 uit ECLI:CE:ECHR:2015:1015JUD003755305 (*Kudrevičius e.a./Litouwen*) aan en haalt met betrekking tot de vraag of een beperking van het recht op vrijheid van vreedzame vergadering in een democratische samenleving noodzakelijk is, de overwegingen 142-146 en 149 uit dezelfde uitspraak aan en overweegt dat die overwegingen door de Grote Kamer van het EHRM zijn herhaald in ECLI:CE:ECHR:2017:0202JUD002958012 (*Navalnyy/Rusland*).

De Hoge Raad overweegt dat het hof heeft vastgesteld dat in de RAI Amsterdam – een beurs- en congrescentrum dat toebehoort aan een private onderneming – op 24 maart 2016 een bouwvakbeurs plaatsvond. In de directe nabijheid van het kraampje van bouwbedrijf [A] hebben de verdachte en haar mededader gedemonstreerd, omdat dit bouwbedrijf voorzieningen voor uitgeprocedeerde vluchtelingen bouwde. Bij deze demonstratie droegen de verdachte en haar mededader het logo van het bouwbedrijf, waarmee zij de indruk wekten voor dit bedrijf te werken, deelden zij folders uit en droegen zij borden met teksten over detentie van minderjarigen. De securitymanager van de RAI heeft, nadat de kraamhouder hem kenbaar had gemaakt dat hij wilde dat de verdachte en haar mededader weggingen, de verdachte en haar mededader gezegd dat zij niet op een dergelijke manier voor het kraampje mochten staan. Daarbij heeft de securitymanager hun de mogelijkheid gegeven bij de ingang van het RAI-gebouw te demonstreren. Ook nadat de securitymanager die mededelingen had herhaald, hebben de verdachte en haar mededader volhard in hun weigering om weg te gaan en lieten zij weten dat de politie maar gebeld moest worden. Nadat de politie was gearriveerd, heeft (een collega van) de securitymanager vanwege de rechthebbende meermalen gevorderd dat de verdachte en haar mededader het RAI-gebouw zouden verlaten, waarbij wederom is medegedeeld dat zij buiten mochten demonstreren. De verdachte en haar mededader hebben aan die vorderingen geen gehoor gegeven. Vervolgens heeft de politie aangegeven dat de

verdachte en haar mededader vrijwillig het RAI-gebouw konden verlaten, waarop de verdachte en haar mededader hebben medegedeeld niet te willen vertrekken en doorgingen met het uitdelen van folders. Daardoor is ten aanzien van de verdachte en haar mededader de verdenking ontstaan dat zij zich schuldig maakten aan lokaalvredebreuk. Op grond van die verdenking is de politie overgegaan tot aanhouding en – gedurende enige uren – het ophouden voor verhoor.

Het hof heeft vastgesteld dat de weigering om het RAI-gebouw te verlaten, nadat aan de verdachte en haar mededader vanwege de veroorzaakte hinder vorderingen waren gedaan om zich te verwijderen, het medeplegen van het misdrijf lokaalvredebreuk oplevert en geoordeeld dat het verweer van de raadsman dat de verdachte moet worden ontslagen van alle rechtsvervolging vanwege onverenigbaarheid van de strafvervolging met artikel 10 en 11 EVRM moet worden verworpen. Aan dit oordeel heeft het hof ten grondslag gelegd dat het bouwbedrijf door het handelen van de verdachte en haar mededader werd belemmerd om op de beurs in de RAI Amsterdam zijn promotieactiviteiten te verwezenlijken en dat het belangstellende beursbezoekers moeilijk werd gemaakt om kennis te nemen van de informatie van dat bouwbedrijf. Het hof heeft daarbij geoordeeld dat, met het oog op de bescherming van de rechten van anderen, de verdere uitoefening van het recht van de verdachte en de mededader om te demonstren in het RAI-gebouw mocht worden beperkt. In aanmerking genomen dat de verdachte en haar mededader bij herhaling het verzoek en de vordering is gedaan om het gebouw te verlaten en dat daarbij telkens het redelijke alternatief is geboden om buiten en bij de ingang van het RAI-gebouw de demonstratie voort te zetten, maar de verdachte en haar mededader daaraan, zonder opgave van reden, geen gevolg wilden geven, bestond volgens het hof ook een dringende maatschappelijke noodzaak tot die beperking van de verdere uitoefening van het demonstratierecht van de verdachte en van haar aanwezigheid daartoe in het RAI-gebouw.

Van belang is verder dat het hof bij zijn oordeel dat een veroordeling van de verdachte niet in strijd komt met artikel 10 en 11 EVRM, heeft betrokken dat in deze zaak moet worden volstaan met de schuldigverklaring van de verdachte aan het medeplegen van lokaalvredebreuk en dat dus geen straf of maatregel aan de verdachte wordt opgelegd. In dat verband heeft het hof kennelijk acht geslagen op het karakter van de demonstratie, die op zichzelf vreedzaam en beperkt van opzet was en dus niet gepaard ging met gewelddadigheden of andere ongeregeldeheden anders dan de herhaalde weigeringen om na verzoeken en vorderingen wegens de rechthebbende het RAI-gebouw te verlaten in verband met de hiervoor bedoelde belemmeringen. Verder heeft het hof bij die beslissing om geen straf of maatregel op te leggen betrokken dat het, achteraf bezien, mogelijk zou zijn geweest om de demonstratie op een andere wijze te beëindigen dan door het aanhouden en het gedurende meerdere uren

ophouden voor verhoor.

De Hoge Raad oordeelt dat dit oordeel geen blijk geeft van een onjuiste rechtsopvatting en, ook in het licht van wat de raadsman van de verdachte ter terechtzitting heeft aangevoerd, niet onbegrijpelijk is. Anders dan in de schriftuur wordt betoogd, nopen de uitgangspunten van de rechtspraak van het EHRM niet tot een andere uitkomst. Uit die rechtspraak kan niet worden afgeleid dat de enkele omstandigheid dat naar aanleiding van de verdenking van een strafbaar feit dat in relatie tot de demonstratie plaatsvindt, wordt overgegaan tot strafrechtelijk optreden – en dus ongeacht de aard van en de vorm waarin dat optreden plaatsvindt en ongeacht de vraag of dit optreden tot een sanctie leidt – al een schending van artikel 10 en/of 11 EVRM tot gevolg zou hebben. In dat verband is mede van belang dat uit de door het EHRM geformuleerde uitgangspunten volgt dat het recht van vrijheid op vreedzame vergadering zich niet ertegen verzet dat een persoon die deelneemt aan een vreedzame demonstratie, kan worden onderworpen aan de dreiging van een straf of maatregel als de betreffende persoon zelf een ‘reprehensible act’ pleegt tijdens de demonstratie.

Daarbij betreft de Hoge Raad ook dat in deze zaak uit de vaststellingen van het hof volgt dat de verdachte en de mededader weliswaar zijn beperkt in hun mogelijkheid om in de directe nabijheid van het kraampje van het bouwbedrijf en zich voordoende als medewerkers van het bouwbedrijf folders uit te delen en borden met teksten te tonen, maar dat zij wel meermalen de mogelijkheid geboden kregen om bij de ingang van de vakbeurs hun demonstratie tegen het bouwbedrijf voort te zetten. De aanhouding door de politie was er dan ook niet op gericht aan de verdachte en haar mededader de mogelijkheid te ontnemen om tegenover het publiek dat de bouwvakbeurs bezocht, hun mening te uiten over de activiteiten van het bouwbedrijf en de detentie van minderjarigen, maar vond zijn oorzaak in het belemmeren van het bouwbedrijf in zijn promotieactiviteiten en van de bezoekers van de beurs in de mogelijkheid om kennis te nemen van de informatie van het bouwbedrijf, en de daaropvolgende lokaalvredebreuk door te volharden in de weigering op vordering vanwege de rechthebbende het RAI-gebouw te verlaten.

Daarnaast heeft het hof zich ervan rekenschap gegeven dat het strafrechtelijke optreden in verband met die door het hof vastgestelde lokaalvredebreuk niet van een zo ingrijpend karakter mag zijn dat daarvan een ‘chilling effect’ uitgaat op personen die gebruik willen maken van hun recht op vrijheid van meningsuiting en vrijheid van vreedzame vergadering. Dat komt daarin tot uitdrukking dat het hof, gelet op de vrijheidsontneming die als direct gevolg van de aanhouding en het ophouden voor verhoor al had plaatsgevonden en die als zodanig ook was gerechtvaardigd door de weigering van de verdachte en haar mededader om gehoor te geven aan de vorderingen namens de rechthebbende om het RAI-gebouw te verlaten, de oplegging van strafrechtelijke sancties achterwege heeft gelaten en heeft volstaan

met schuldigverklaring.

De Hoge Raad merkt in reactie op de toelichting in de klacht ten overvloede nog op dat de onderhavige zaak telkens op wezenlijke punten verschilt van
ECLI:CE:ECHR:1998:0923JUD002483894 (*Steel e.a./VK*),
ECLI:CE:ECHR:2009:0113JUD003145103 (*Açık/Turkije*), ECLI:CE:ECHR:2014:0515:001955405 (*Taranenko/Rusland*) en genoemd ECLI:CE:ECHR:2015:1015JUD003755305 die in deze schriftuur worden aangehaald. In die zaken is niet telkens een schending aangenomen van artikel 10 of 11 EVRM. Voor zover daarin wel zo'n schending is aangenomen, gaat het niet om zaken waarin – zoals in dit geval wel aan de orde is – sprake is van gedragingen tijdens een demonstratie die inbreuk maken op de rechten van anderen en die daarom een overtreding van de strafwet opleveren. In een zaak ging het om een protest van studenten tijdens de opening van het academisch jaar bij een universiteit in Istanbul. Dit protest werd zonder duidelijke aankondiging van de mogelijke gevolgen van hun handelen en met de inzet van geweld beëindigd, waarna de demonstranten ook nog ongeveer 11,5 uur van hun vrijheid werden beroofd. Niet is vastgesteld dat zij een strafbaar feit hebben begaan. In een andere zaak was sprake van een protest bij een conferentiecentrum tegen de verkoop van gevechtshelikopters, waarbij de actievoerders zich in de openlucht bevonden en zij folders uitdeelden en spandoeken toonden. Die demonstratie werd beëindigd door aanhouding van de betrokkenen. Daarbij is niet vastgesteld dat anderen werden gehinderd en/of dat daarbij een strafbaar feit is begaan. De betrokkenen zijn ongeveer zeven uur vastgehouden voordat zij op borgtocht in vrijheid zijn gesteld. In de derde zaak die in de klacht wordt genoemd, was wel sprake van de vaststelling van een strafbaar feit, maar ging het om een geval dat anderszins – met name waar het gaat om de aard van de strafrechtelijke reactie – niet vergelijkbaar is met de voorliggende zaak. In die zaak was sprake van een protestactie tegen de president van het land waarbij de receptie van een overheidsgebouw werd geblokkeerd en de demonstranten zichzelf opsloten in een kantoorruimte, alwaar ook vernielingen plaatsvonden. Dit leidde tot een overheidsopstreden waarbij de betrokkene, die zelf als standpunt innam dat zij niet deelnam aan de protestactie maar slechts de gebeurtenissen observeerde, aanvankelijk werd beschuldigd van een poging tot ondermijning van de staat en waarbij zij na een jaar voorarrest werd veroordeeld wegens deelname aan massale wanordelijkheden tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van drie jaar.

RECHTSPRAAK

Vrije keuze voor strafmodaliteit in hoger beroep na onvoorwaardelijke gevangenisstraf in eerste aanleg.

Vrije keuze voor strafmodaliteit in hoger beroep na onvoorwaardelijke gevangenisstraf in eerste aanleg.

Het eerste cassatiemiddel

Het eerste cassatiemiddel wordt door de Hoge Raad middels artikel 81 RO afgedaan.

Het tweede cassatiemiddel

Het cassatiemiddel klaagt over het oordeel van het hof dat bij het bepalen van de straf als bedoeld in artikel 423 lid 4 Sv, geen ruimte bestaat om tot een andere strafmodaliteit te komen dan de eerder opgelegde onvoorwaardelijke gevangenisstraf.

Indien bij samenloop van feiten het hoger beroep niet is gericht tegen het vonnis als geheel, maar slechts tegen een of meer van die feiten, zal het hof – in geval van vernietiging ten aanzien van de sanctieoplegging – op grond van artikel 423 lid 4 Sv voor de niet aan zijn oordeel onderworpen feiten de sanctie moeten ‘bepalen’. Dit betekent dat het hof moet bepalen welk gedeelte van de hoofdstraf en/of bijkomende straf(fen) en/of maatregel(en) geacht moet(en) worden door de eerste rechter te zijn opgelegd ter zake van het feit dat of de feiten die niet aan het oordeel van het hof is/zijn onderworpen. Het staat het hof niet vrij daarbij omstandigheden te betrekken die in eerste aanleg niet aan de orde zijn geweest. (Vgl. HR 2 februari 2010, ECLI:NL:HR:2010:BK3202.) Het staat het hof wel vrij bij de toepassing van artikel 423 lid 4 Sv een andere strafsoort toe te passen dan waartoe de verdachte in eerste aanleg is veroordeeld (vgl. HR 4 december 1962, ECLI:NL:HR:1962:125).

Door te oordelen dat in het kader van de strafbepaling, als bedoeld in artikel 423 lid 4 Sv, ‘geen ruimte [bestaat] voor de keuze van een andere strafmodaliteit of een voorwaardelijke gevangenisstraf wanneer de eerste rechter, zoals in dit geval, uitsluitend een onvoorwaardelijke gevangenisstraf heeft opgelegd’, heeft het hof miskend wat onder 3.4 is vooropgesteld.

Het cassatiemiddel is terecht voorgesteld.

De beslissing

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof, maar uitsluitend wat betreft de strafbepaling ter zake van het [...] bewezen verklaarde en wijst de zaak terug naar het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, opdat de zaak ten aanzien daarvan opnieuw wordt berecht en afgedaan. Voor het overige wordt het beroep door de Hoge Raad verworpen.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-02-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:154

Zaaknummer: 20/01252

Rechters: V. van den Brink, E.S.G.N.A.I. van de Griend en A.E.M. Röttgering

Advocaten: C. Grijsen

Wetsartikelen: 423 Sv

RECHTSPRAAK

Bewijsklacht ‘zeer grote hoeveelheid’ cocaïne. 3.800,4 of 1,5 kg?

Bewijsklacht ‘zeer grote hoeveelheid’ cocaïne. 3.800,4 of 1,5 kg?

Het cassatiemiddel klaagt onder meer over de bewezenverklaring voor zover deze inhoudt dat de daarin genoemde gedragingen betrekking hebben op ‘een zeer grote hoeveelheid’ cocaïne.

Het hof heeft vastgesteld dat op 1 september 2017 vier containers met bananen zijn binnengekomen in de haven van Antwerpen, dat deze containers door de Belgische douane zijn gecontroleerd waarbij is gebleken dat in een van de containers een hoeveelheid cocaïne met een totaalgewicht van 3.800,4 kilogram zat, dat de Belgische autoriteiten deze cocaïne uit die container hebben gehaald en een hoeveelheid van 500 gram cocaïne hebben teruggeplaatst, dat de container vervolgens is vrijgegeven, waarna de verdachte deze container uit de haven van Antwerpen heeft opgehaald en naar een loods in Breda heeft gereden, en dat nadien bij nader onderzoek is gebleken dat in de container ook nog een blok met ongeveer één kilogram cocaïne aanwezig was.

Aan de verdachte is niet ten laste gelegd – kort gezegd – (het medeplegen van) het voorbereiden van of een poging tot het binnenbrengen en vervoeren van een grotere partij verdovende middelen dan uiteindelijk is binnengebracht en vervoerd.

Uit de bewijsvoering en de strafmotivering volgt dat het hof onder ‘een zeer grote hoeveelheid’, zoals opgenomen in de bewezenverklaring, heeft verstaan een hoeveelheid van ongeveer 3.800 kilogram cocaïne, en dat het door het hof bewezen verklaarde tezamen en in vereniging met anderen binnen het grondgebied van Nederland brengen en het vervoeren betrekking heeft op het transport van de container vanuit de haven van Antwerpen naar de loods in Breda. Gelet daarop heeft het hof de bewezenverklaring ontoereikend gemotiveerd. Uit de vaststellingen van het hof volgt immers dat de container die door de verdachte is vervoerd en Nederland is binnengebracht, niet ongeveer 3.800 kilogram maar ongeveer 1,5 kilogram cocaïne bevatte.

Aan het vorenstaande doet niet af dat het hof tevens in aanmerking heeft genomen dat de

verdachte 'zowel betrokken is geweest bij de voorbereiding van de verlengde invoer in Nederland – vanuit Antwerpen – als bij de daadwerkelijke invoer, het transport en de uiteindelijke aflevering van de drugs in de loods' waarbij de 'voorbereidende handelingen hebben plaatsgevonden vóór de inbeslagname van de cocaïne door de Belgische autoriteiten'. De bewezenverklaring heeft immers betrekking op (het medeplegen van) de voltooide delicten van het binnen het grondgebied van Nederland brengen en het vervoeren van verdovende middelen. Ook de omschrijving in artikel 1 lid 4 Opiumwet van het binnen het grondgebied van Nederland brengen geeft geen aanleiding voor een ander oordeel. Weliswaar omvat het binnen het grondgebied van Nederland brengen onder meer elke op het verder vervoer gerichte handeling, maar daarbij gaat het alleen om de handeling die is gericht op het verder vervoer van middelen die binnen het grondgebied van Nederland 'zijn gebracht'.

Het hof mocht dus ook bij de strafoplegging, anders dan het blijkt de strafmotivering heeft gedaan, niet uitgaan van de vaststelling dat de verdachte zich heeft schuldig gemaakt aan het medeplegen van de verlengde invoer en het vervoeren van 3.800 kilogram aan cocaïne. Daarbij verdient wel opmerking dat geen rechtsregel eraan in de weg staat dat het hof in een geval als dit na een eventuele bewezenverklaring van het medeplegen van de verlengde invoer en het vervoeren van de niet in beslag genomen, daadwerkelijk ingevoerde en vervoerde hoeveelheid van 1,5 kilogram cocaïne, bij de strafoplegging de omstandigheid betreft dat het plan van de invoer en het vervoer was gericht op 3.800 kilogram.

Voor zover het cassatiemiddel hierover klaagt, slaagt het.

Gelet op de beslissing die hierna volgt, is bespreking van het restant van het eerste cassatiemiddel en van het tweede cassatiemiddel niet nodig.

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof en wijst de zaak terug naar het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, opdat de zaak opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-02-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:152

Zaaknummer: 20/03791

Rechters: J. de Hulu, A.E.M. Röttgering en M.J. Borgers

Advocaten: R.J. Baumgardt, S. van den Akker en P. van Dongen

Wetsartikelen: 2.A Opw en 2.B Opw

RECHTSPRAAK

Herziening. Leiden het aangevoerde en de bijgevoegde stukken tot een ‘ernstig vermoeden’?

Herziening. Leiden het aangevoerde en de bijgevoegde stukken tot een ‘ernstig vermoeden’?

Als grondslag voor een herziening kan, voor zover hier van belang, volgens artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv alleen dienen een met stukken onderbouwd gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat het ernstige vermoeden wekt dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling.

In de aanvraag wordt gesteld dat (1) door de politie, hierin ondersteund door het openbaar ministerie, geen grondig onderzoek is gedaan, (2) sprake is van bewijs dat aangeefster manipulatief is en niet de waarheid heeft verteld, (3) er geen aanwijzingen bestaan dat de aanvrager een (fysiek) agressief persoon is, en (4) een groot gedeelte van de bewijsmiddelen verkeerd is geïnterpreteerd. Het daartoe aangevoerde en de ter ondersteuning bijgevoegde stukken wekken echter niet een ernstig vermoeden als hiervoor vermeld.

De aanvraag is, gelet op wat hiervoor is overwogen, kennelijk ongegrond.

De Hoge Raad wijst de aanvraag tot herziening af.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-02-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:149

Zaaknummer: 21/03489

Rechters: E.S.G.N.A.I. van de Griend, C. Caminada en J. de Hulu

Advocaten: C.W. Langereis

Wetsartikelen: 457 Sv

RECHTSPRAAK

Herziening. Is er sprake van een ‘ernstige vermoeden’?***Herziening. Is er sprake van een ‘ernstige vermoeden’?***

In de aanvraag wordt aangevoerd dat nieuwe feiten bekend zijn geworden waaruit blijkt dat de aanvrager is veroordeeld op basis van een kennelijk leugenachtige verklaring van de aangeefster [aangeefster], wat de nog niet gehoorde getuige [getuige] kan bevestigen. De aanvrager zou hoogstwaarschijnlijk zijn vrijgesproken als het hof daarmee bekend zou zijn geweest. Voor de concretisering van de nieuwe feiten wordt volstaan met de stelling dat de getuige [getuige], die naar zeggen van de aangeefster haar hartsvriendin is, een keer is langs geweest in Nederland en dat de aangeefster haar toen zou hebben verteld over wat aan de aanvrager ten laste is gelegd.

Uit het arrest waarvan herziening wordt verzocht blijkt dat het hof de betrouwbaarheid van de verklaringen van de aangeefster heeft getoetst en heeft geoordeeld dat die verklaringen op essentiële onderdelen steun vinden in elkaar en in andere (objectieve) bewijsmiddelen, zoals getapte telefoongesprekken en sms-berichten, en in andere getuigenverklaringen. Tegen die achtergrond is het aangevoerde van onvoldoende gewicht om een ernstig vermoeden te wekken als bedoeld in artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv.

De aanvraag is, gelet op wat hiervoor is overwogen, kennelijk ongegrond.

De Hoge Raad wijst de aanvraag tot herziening af.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-02-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:150

Zaaknummer: 21/04522

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en A.E.M. Röttgering

Advocaten: C.P. Zwaanswijk

Wetsartikelen: 237f Sr en 457 Sv

RECHTSPRAAK

Motivering wederrechtelijk verkregen voordeel. Beoordeling van getuigenverzoeken in ontnemingszaken.

Motivering wederrechtelijk verkregen voordeel. Beoordeling van getuigenverzoeken in ontnemingszaken.

Het tweede cassatiemiddel

Het cassatiemiddel klaagt onder meer dat de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel ontoereikend is gemotiveerd.

De Hoge Raad herhaalt de relevante overwegingen uit zijn arrest van 26 maart 2013, ECLI:NL:HR:2013:BV9087.

Het hof heeft overwogen dat het uitgaat van het bedrag aan wederrechtelijk verkregen voordeel zoals is bewezen verklaard, hetgeen – op een bedrag van € 29.419,85 na – het totale bedrag is dat door [A] naar de bankrekeningen van de vijf koeriersbedrijven is overgemaakt. In aanmerking genomen dat de verdediging heeft aangevoerd dat niet is gebleken dat de betrokkene grote contante bedragen heeft opgenomen bij banken in Rotterdam en Delft, kon het hof – gelet op wat hiervoor is vooropgesteld – niet volstaan met het weergeven van de in de ontnemingsrapportage gemaakte gevolgtrekking dat het bedrag dat op de bankrekeningen van de vijf koeriersbedrijven is overgemaakt, daadwerkelijk aan de betrokkene is toegekomen. De uitspraak is in zoverre ontoereikend gemotiveerd.

Het cassatiemiddel slaagt.

Het eerste cassatiemiddel

Het eerste cassatiemiddel klaagt over de afwijzing van het verzoek om een aantal getuigen te horen. Gelet op het slagen van het tweede cassatiemiddel is bespreking van dit cassatiemiddel niet nodig. De Hoge Raad ziet echter aanleiding tot het maken van enkele algemene opmerkingen.

In strafzaken geldt dat een verzoek tot het horen van getuigen in beginsel moet worden

gemotiveerd. Die motiveringsverplichting houdt in dat de verdediging ten aanzien van iedere door haar opgegeven getuige moet toelichten waarom het horen van deze getuige van belang is voor enige in de strafzaak op grond van artikel 348 en 350 Sv te nemen beslissing. Aan dit motiveringsvereiste ligt onder meer ten grondslag dat de rechter in staat wordt gesteld de relevantie van het verzoek te beoordelen, mede in het licht van de onderzoeksbevindingen zoals deze zich op het moment van het verzoek in het dossier bevinden. Of een verzoek tot het horen van getuigen naar behoren is onderbouwd alsook of het dient te worden toegewezen, zal de rechter in het licht van alle omstandigheden van het geval – en met inachtneming van het toepasselijke criterium – moeten beoordelen. In cassatie gaat het bij de beoordeling van de afwijzing van een verzoek tot het horen van getuigen in de kern om de vraag of de beslissing begrijpelijk is in het licht van – als waren het communicerende vaten – enerzijds hetgeen aan het verzoek ten grondslag is gelegd en anderzijds de gronden waarop het is afgewezen. (Vgl. HR 4 juli 2017, ECLI:NL:HR:2017:1015.)

In ontnemingszaken geldt eveneens de verplichting om een verzoek tot het horen van getuigen te motiveren. Bij de beoordeling of het verzoek tot het horen van getuigen naar behoren is onderbouwd, kan de rechter in de ontnemingszaak onder meer acht slaan op de al verkregen resultaten van het voor de ontnemingszaak relevante onderzoek alsmede het procesverloop in de ontnemingszaak. Daarnaast kan de rechter bij de beoordeling van de vraag of het horen van de getuigen waarop het verzoek betrekking heeft, relevant is voor de in de ontnemingszaak te nemen beslissingen, betrekken de wijze waarop het openbaar ministerie – door het presenteren van financiële gegevens en berekeningen – zijn standpunt met betrekking tot de oplegging van een ontnemingsmaatregel heeft onderbouwd en de mate waarin dat standpunt voorshands aannemelijk kan worden geacht. (Vgl. in enigszins andere bewoordingen HR 25 juni 2002, ECLI:NL:HR:2002:AD8950.) Verder kan de rechter in de ontnemingszaak bij deze beoordeling acht slaan op de omstandigheid dat in de strafzaak al getuigenverklaringen zijn afgelegd waarvan de inhoud van belang is voor de in de ontnemingszaak te nemen beslissingen, mits deze verklaringen deel uitmaken van de processtukken van de ontnemingszaak.

De Hoge Raad heeft zijn rechtspraak over de eisen die in strafzaken gelden met betrekking tot de onderbouwing van verzoeken van de verdediging tot het oproepen en horen van getuigen, ten dele bijgesteld in zijn arrest van 20 april 2021, ECLI:NL:HR:2021:576 naar aanleiding van de uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in de zaak *Keskin/Nederland* (EHRM 19 januari 2021, 2205/16, ECLI:CE:ECHR:2021:0119JUD000220516). Kort gezegd en voor zover hier van belang, houdt die bijstelling in dat in gevallen waarin een getuige een verklaring met een belastende strekking heeft afgelegd, het belang bij het oproepen en horen van die getuige moet worden voorondersteld, zodat van de verdediging geen nadere

onderbouwing van dit belang mag worden verlangd.

Deze bijstelling is ook in ontnemingszaken van betekenis, maar alleen indien en voor zover het verzoek tot het horen van getuigen is gedaan in verband met een in de ontnemingsprocedure te nemen beslissing die ertoe strekt dat de betrokkene zelf een concreet aangeduid strafbaar feit heeft begaan. Als het getuigenverzoek is gedaan in verband met een andere beslissing, zoals de schatting van het wederrechtelijk verkregen voordeel, de verdeling van dat voordeel of de gemaakte kosten, geldt onverminderd dat de rechter bij de beoordeling van een verzoek tot het horen van een getuige mede in zijn oordeel kan betrekken of het betreffende verzoek van de verdediging, mede in het licht van de door het openbaar ministerie aan zijn vordering ten grondslag gelegde financiële gegevens, is voorzien van een onderbouwing waaruit blijkt waarom het horen van die getuige van belang is voor die beslissing. (Vgl. HR 30 november 2021, ECLI:NL:HR:2021:1749.)

De overige cassatiemiddelen

Gelet op de beslissing is bespreking van de overige cassatiemiddelen niet nodig.

De beslissing

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof en wijst de zaak terug naar het gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-02-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:147

Zaaknummer: 20/02717

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en C. Caminada

Advocaten: D.W.H.M. Wolters

Wetsartikelen: 511e Sv, 511f Sv en 359 Sv

RECHTSPRAAK

Medeplegen lokaalvredebreuk door demonstratie in RAI bij bouwvakbeurs (art. 138 lid 1 Sr). Verwerping OVAR-verweer vanwege onverenigbaarheid strafvervolgning met artikel 10 en 11 EVRM toereikend gemotiveerd?

Medeplegen lokaalvredebreuk door demonstratie in RAI bij bouwvakbeurs (art. 138 lid 1 Sr). Verwerping OVAR-verweer vanwege onverenigbaarheid strafvervolgning met artikel 10 en 11 EVRM toereikend gemotiveerd?

Het cassatiemiddel klaagt over de verwerping van het verweer dat de verdachte moet worden ontslagen van alle rechtsvervolgning vanwege onverenigbaarheid van de strafvervolgning met artikel 10 en 11 EVRM.

Het hof heeft vastgesteld dat de weigering om het RAI-gebouw te verlaten, nadat aan de verdachte en haar mededader vanwege de veroorzaakte hinder vorderingen waren gedaan om zich te verwijderen, het medeplegen van het misdrijf lokaalvredebreuk oplevert en geoordeeld dat het verweer van de raadsman dat de verdachte moet worden ontslagen van alle rechtsvervolgning vanwege onverenigbaarheid van de strafvervolgning met artikel 10 en 11 EVRM moet worden verworpen.

Aan dit oordeel heeft het hof ten grondslag gelegd dat het bouwbedrijf door het handelen van de verdachte en haar mededader werd belemmerd om op de beurs in de RAI Amsterdam zijn promotieactiviteiten te verwezenlijken en dat het belangstellende beursbezoekers moeilijk werd gemaakt om kennis te nemen van de informatie van dat bouwbedrijf. Het hof heeft daarbij geoordeeld dat, met het oog op de bescherming van de rechten van anderen, de verdere uitoefening van het recht van de verdachte en de mededader om te demonstreren in het RAI-gebouw mocht worden beperkt. In aanmerking genomen dat de verdachte en haar mededader bij herhaling het verzoek en de vordering is gedaan om het gebouw te verlaten en dat daarbij telkens het redelijke alternatief is geboden om buiten en bij de ingang van het RAI-gebouw de demonstratie voort te zetten, maar de verdachte en haar mededader daaraan,

zonder opgave van reden, geen gevolg wilden geven, bestond volgens het hof ook een dringende maatschappelijke noodzaak tot die beperking van de verdere uitoefening van het demonstratierecht van de verdachte en van haar aanwezigheid daartoe in het RAI-gebouw.

Van belang is verder dat het hof bij zijn oordeel dat een veroordeling van de verdachte niet in strijd komt met artikel 10 en 11 EVRM, heeft betrokken dat in deze zaak moet worden volstaan met de schuldigverklaring van de verdachte aan het medeplegen van lokaalvredebreuk en dat dus geen straf of maatregel aan de verdachte wordt opgelegd. In dat verband heeft het hof kennelijk acht geslagen op het karakter van de demonstratie, die op zichzelf vreedzaam en beperkt van opzet was en dus niet gepaard ging met gewelddadigheden of andere ongeregeldeheden anders dan de herhaalde weigeringen om na verzoeken en vorderingen wegens de rechthebbende het RAI-gebouw te verlaten in verband met de hiervoor bedoelde belemmeringen. Verder heeft het hof bij die beslissing om geen straf of maatregel op te leggen betrokken dat het, achteraf bezien, mogelijk zou zijn geweest om de demonstratie op een andere wijze te beëindigen dan door het aanhouden en het gedurende meerdere uren ophouden voor verhoor.

Dit oordeel van het hof geeft niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is, ook in het licht van wat de raadsman van de verdachte ter terechtzitting heeft aangevoerd, niet onbegrijpelijk. Anders dan in de schriftuur wordt betoogd, nopen de in het arrest weergegeven uitgangspunten van de rechtspraak van het EHRM niet tot een andere uitkomst. Uit die rechtspraak kan niet worden afgeleid dat de enkele omstandigheid dat naar aanleiding van de verdenking van een strafbaar feit dat in relatie tot de demonstratie plaatsvindt, wordt overgegaan tot strafrechtelijk optreden – en dus ongeacht de aard van en de vorm waarin dat optreden plaatsvindt en ongeacht de vraag of dit optreden tot een sanctie leidt – al een schending van artikel 10 en/of 11 EVRM tot gevolg zou hebben. In dat verband is mede van belang dat uit de door het EHRM geformuleerde uitgangspunten volgt dat het recht van vrijheid op vreedzame vergadering zich niet ertegen verzet dat een persoon die deelneemt aan een vreedzame demonstratie, kan worden onderworpen aan de dreiging van een straf of maatregel als de betreffende persoon zelf een ‘reprehensible act’ pleegt tijdens de demonstratie.

Daarbij betreft de Hoge Raad ook dat in deze zaak uit de vaststellingen van het hof volgt dat de verdachte en de mededader weliswaar zijn beperkt in hun mogelijkheid om in de directe nabijheid van het kraampje van het bouwbedrijf en zich voordoende als medewerkers van het bouwbedrijf folders uit te delen en borden met teksten te tonen, maar dat zij wel meermalen de mogelijkheid geboden kregen om bij de ingang van de vakbeurs hun demonstratie tegen het bouwbedrijf voort te zetten. De aanhouding door de politie was er dan ook niet op gericht aan de verdachte en haar mededader de mogelijkheid te ontnemen om tegenover het publiek

dat de bouwvakbeurs bezocht, hun mening te uiten over de activiteiten van het bouwbedrijf en de detentie van minderjarigen, maar vond zijn oorzaak in het belemmeren van het bouwbedrijf in zijn promotieactiviteiten en van de bezoekers van de beurs in de mogelijkheid om kennis te nemen van de informatie van het bouwbedrijf, en de daaropvolgende lokaalvredebreuk door te volharden in de weigering op vordering vanwege de rechthebbende het RAI-gebouw te verlaten.

Daarnaast heeft het hof zich ervan rekenschap gegeven dat het strafrechtelijke optreden in verband met die door het hof vastgestelde lokaalvredebreuk niet van een zo ingrijpend karakter mag zijn dat daarvan een ‘chilling effect’ uitgaat op personen die gebruik willen maken van hun recht op vrijheid van meningsuiting en vrijheid van vreedzame vergadering. Dat komt daarin tot uitdrukking dat het hof, gelet op de vrijheidsontneming die als direct gevolg van de aanhouding en het ophouden voor verhoor al had plaatsgevonden en die als zodanig ook was gerechtvaardigd door de weigering van de verdachte en haar mededader om gehoor te geven aan de vorderingen namens de rechthebbende om het RAI-gebouw te verlaten, de oplegging van strafrechtelijke sancties achterwege heeft gelaten en heeft volstaan met schuldigverklaring.

In reactie op de toelichting in de cassatieschriftuur merkt de Hoge Raad ten overvloede nog op dat de onderhavige zaak telkens op wezenlijke punten verschilt van de door het EHRM berechte zaken die in deze schriftuur worden aangehaald. In die zaken is niet telkens een schending aangenomen van artikel 10 of 11 EVRM. Voor zover daarin wel zo’n schending is aangenomen, gaat het niet om zaken waarin – zoals in dit geval wel aan de orde is – sprake is van gedragingen tijdens een demonstratie die inbreuk maken op de rechten van anderen en die daarom een overtreding van de strafwet opleveren. In een zaak ging het om een protest van studenten tijdens de opening van het academisch jaar bij een universiteit in Istanbul. Dit protest werd zonder duidelijke aankondiging van de mogelijke gevolgen van hun handelen en met de inzet van geweld beëindigd, waarna de demonstranten ook nog ongeveer 11,5 uur van hun vrijheid werden beroofd. Niet is vastgesteld dat zij een strafbaar feit hebben begaan. In een andere zaak was sprake van een protest bij een conferentiecentrum tegen de verkoop van gevechtshelikopters, waarbij de actievoerders zich in de openlucht bevonden en zij folders uitdeelden en spandoeken toonden. Die demonstratie werd beëindigd door aanhouding van de betrokkenen. Daarbij is niet vastgesteld dat anderen werden gehinderd en/of dat daarbij een strafbaar feit is begaan. De betrokkenen zijn ongeveer zeven uur vastgehouden voordat zij op borgtocht in vrijheid zijn gesteld. In de derde zaak die in de cassatieschriftuur wordt genoemd, was wel sprake van de vaststelling van een strafbaar feit, maar ging het om een geval dat anderszins – met name waar het gaat om de aard van de strafrechtelijke reactie – niet vergelijkbaar is met de voorliggende zaak. In die zaak was sprake van een protestactie tegen de

president van het land waarbij de receptie van een overheidsgebouw werd geblokkeerd en de demonstranten zichzelf opsloten in een kantoorruimte, alwaar ook vernielingen plaatsvonden. Dit leidde tot een overheidsoptreden waarbij de betrokkene, die zelf als standpunt innam dat zij niet deelnam aan de protestactie maar slechts de gebeurtenissen observeerde, aanvankelijk werd beschuldigd van een poging tot ondermijning van de staat en waarbij zij na een jaar voorarrest werd veroordeeld wegens deelname aan massale wanordelijkheden tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van drie jaar.

Het cassatiemiddel faalt, zodat de Hoge Raad het beroep verwerpt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-02-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:126

Zaaknummer: 20/02710

Rechters: V. van den Brink, M.J. Borgers, M. Kuijer, C. Caminada en T. Kooijmans

Advocaten: W.H. Jebbink

Wetsartikelen: 10 EVRM, 11 EVRM en 138 Sr

RECHTSPRAAK

Oplichting waarbij benadeelde partij is bewogen tot afgifte van vleesschotel, artikel 326 lid 1 Sr. Heeft hof vordering benadeelde partij toegewezen tot hoger bedrag aan materiële schade dan gevorderd?

Oplichting waarbij benadeelde partij is bewogen tot afgifte van vleesschotel, artikel 326 lid 1 Sr. Heeft hof vordering benadeelde partij toegewezen tot hoger bedrag aan materiële schade dan gevorderd?

Het cassatiemiddel klaagt onder meer dat het hof de vordering van de benadeelde partij [benadeelde] heeft toegewezen tot een bedrag van € 266,79 aan materiële schade en voor dat bedrag een schadevergoedingsmaatregel heeft opgelegd, terwijl de benadeelde partij slechts een bedrag van € 86,79 aan materiële schade heeft gevorderd.

Het hof heeft de vordering van de benadeelde partij zo uitgelegd dat ook het bedrag van € 180 dat is vermeld in rubriek 4B van het onder 2.2.2 weergegeven formulier slechts materiële schade betreft. Die uitleg is niet onbegrijpelijk, nu het blijkt uit dit formulier gaat om gemaakte 'onkosten zoals aangifte etc.'. Dat de benadeelde partij deze kosten op het voorgedrukte formulier kennelijk per abuis heeft ingevuld onder het kopje 'Immateriële schade (smartengeld)', maakt dat niet anders.

Het cassatiemiddel wordt voor het overige afgedaan middels artikel 81 RO.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-02-2022

ECLI: ECLI:NL:HR:2022:79

Zaaknummer: 20/02386

Rechters: V. van den Brink, Y. Buruma en T. Kooijmans

Advocaten: J. Boksem

Wetsartikelen: